

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.  
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.  
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.  
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.





# DAGNY

TIDNING FÖR  
SVENSKA  
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

Nr 15.

Stockholm den 15 April 1909.

2:a årg.

<b>Prenumerationspris:</b> 1/4 år .. kr. 4: 50   1/2 år .. kr. 2: 50 3/4 .. " .. 3: 50   1 .. " .. 1: 25 <b>Lösnummer 10 öre.</b> Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.	<b>Redaktion:</b> Mästersamuelsgatan 51, en tr. <b>Telefoner:</b> Allm. 63 53. Riks- 122 85.  Utgifningstid hvarje torsdag.	<b>Redaktör o. ansvarig utgivare:</b> <b>ELLEN KLEMAN.</b>  <b>Mottagningstid:</b> Kl. 11—12.  Sthlm 1909. F. Englund's Boktr.	<b>Expedition</b> <b>och Annonsskontor:</b> Mästersamuelsgatan 51, en tr.  <b>Post- och telegrafadress:</b> <b>DAGNY, Stockholm.</b>	<b>Annonnspris:</b> 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: — Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 % 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 % Annonns bör vara inlämnad senast måndag f. m.
---	--	--	---	--

## Lifvet i ett kvinnligt college i Oxford.



St. Hildas Hall.

Engelskt collegelif har väl knappast sin motsvarighet i något annat land. Den urgamla institutionen, att studenterna skola bo såsom helpensionärer i skolor, s. k. colleges, och ej lefva det liberstudioslif som vid andra länders universitet, ger en alldeles särskild prägel åt studentlifvet i de gamla universitetsstäderna Oxford och Cambridge. Mången kanske anser, att ett college med alla sina regler och föreskrifter utöfvar ett alltför stort tvång på den studerande ungdomen, men den möjliga inskränkning i friheten, som denna institution innebär, uppväges mer än väl af den sammanhållning och kamratanda, som

utvecklas under gemensamma studier och sport; och den vänskap, som stiftas inom ett colleges åldriga murar eller i dess lummiga, hundraåriga trädgårdar, där generationer vandrat och tänkt, blir ett band, som ej brister i lifvets växlande öden.

Då några tiotal af år tillbaka universiteten öppnades äfven för kvinnor, var det naturligt, att deras vistelse i universitetsstäderna skulle taga formen af collegelif. I Oxford finnas för närvarande 4 kvinnliga colleges. Betingelsen för att där vinna inträde är att hafva fyllt 18 år och att hafva tagit en förberedande examen; utländska



Ett college-rum.

## Promenaddräkter och Kappor

Vid behof af dessa artiklar rekommendera vi en mycket god mellangenre af 1:ma svenska och engelska tyger, solidt svenskt arbete efter bästa utländska modeller. OBS! Med detta goda fabriksprisbillighet finnes ingen konkurrens.

GUSTAF HOLMBLOMS KAPPAFFÄR, NORRMALMSTORG

*Dr. L. Stenbergs*



examina antagas, om de anses motsvara de engelska. Vistelsen i college brukar vanligtvis räcka 3 eller 4 år, hvarefter slutlig universitetsexamen tages. Undantagsvis emottagas dock flickor utan inträdesexamen för kortare tid, om de endast önska genomgå en kort, utvald kurs i ett eller ett par ämnen. De ämnen, som hufvudsakligen studeras, äro latin och grekiska, historia och engelsk litteraturhistoria. Studierna ledas af en "tutor", som gifver sin elev en eller par lektioner, s. k. "coaching", i veckan med uppsatsskrifning och genomgående behandling af ämnet; fria studier, som ej äro ledda af en "tutor", förekomma ej. Vid hvarje termins slut insänder tutorn en redogörelse för sina elevs arbete till de respektive collegeföreståndarinnorna — det är alltid ett spännande ögonblick, då man kallas in till föreståndarinnan för att få veta innehållet af tutors redogörelse; alla se med ängsliga blickar mot dörren, som i tur och ordning öppnas för hvar och en. Året är indelat i 3 terminer på 8 veckor hvardera — Michaelmas term: midten af oktober—midten af december; Kent term: midten af januari—midten af mars; Easter & Trinity term: slutet af april—slutet af juni.

Det minsta af Oxfords kvinnliga colleges är St. Hilda's Hall. Det ligger vid en biflod till Themsen, med trädgården sakta sluttande ned mot floden. Från öfre våningen har man en vacker utsikt öfver botaniska trädgården — som är den äldsta trädgård i England — och bakom den resa sig de majestätiska tornen af några manliga colleges. St. Hilda's Hall har plats för ungefär 30 flickor. Hvar och en har eget rum — men ej två såsom i Cambridge — och detta rum får då tjäna till sofrum så väl som till arbetsrum och förmak. Morgontimmarna arbetar man dock vanligtvis i en gemensam sal, det s. k. "common-room". Alla måltider intagas gemensamt.

Kl. 8 ringer gongongen, och alla flickorna komma springande uppför trapporna till kapellet i öfre våningen, där morgonbön hålles. Omedelbart därefter intages frukost. Men på vägen ned till matsalen uppsnappas ibrigt första posten, som ligger utbredd på bordet i hallen. Ett vanligt bruk i college är, att de äldre flickorna, d. v. s. de som vistats i college 2 eller 3 år — de kunna vara yngre till åren — helt lugnt slå sig ned vid de dukade borden, medan första årets flickor, de s. k. "freshers", servera dem. Hvarje fresher skall passa upp en af de äldre flickorna. Så fort bordsbönen är öfver, är det formelig rusning till sidobordet, där frukosträtterna stå framsatta, och ofta får man nära nog slåss för födan. Det fordras en viss skicklighet att hastigt kunna rycka till sig ett par olika saker, ty den flicka man passar upp måste få fördelen att kunna välja. Först när man sett till, att hon fått allt hvad hon önskar, kan man lugnt sitta ned och njuta af sin frukost. Det hör också till bruket, att den äldre flickan, då hon lämnar college, bör gifva en present åt den "fresher", som passat upp henne.

På förmiddagen går hvar och en till sina föreläsningar eller "coaching" eller arbetar på egen hand. Mellan kl. 1 och 2 serveras lunch. De därpå följande timmarna ägnas i allmänhet åt sport eller promenader. Kl. 4 är tetimmen. Te står framsatt nere i matsalen, men oftast hafva flickorna

tebjudningar på sina egna rum. Dessa tebjudningar spela en stor roll i collegelifvet. Det hör till bruket, att den första terminen på läsåret — d. v. s. höstterminen — alla de äldre flickorna taga hand om de nykomna, "freshers", gå ut och gå med dem och bjuda dem på te o. s. v. Det är en gammal college-fördom — som dock ej alltid respekteras — att de nykomna ej böra bjuda de äldre flickorna på te under den första terminen. Med hvilken stolthet är det ej man har sitt första tekalas, då man bjuder sina bästa vänner eller lärarinnor; och med hvilken ängslan betraktar man ej vattenkitteln, som ställes på elden i den öppna spiseln, och undrar, om den skall behaga koka, innan gästerna anlända. Vid dessa tebjudningar är också umgänget lifligast mellan flickor från de olika collegen.

Men kanske ännu mera typiskt för collegelifvet är bruket att hafva s. k. "cocoaparties" kl. 10 på kvällen. Då middagen är kl. 7.30, skulle det egentligen ej behövas något senare mål, men i college har man alltid god aptit; det kan hända, att man blir bjuden till 2 à 3 "cocoaparties" på en enda kväll. Plikten för de äldre att underhålla de yngre förekommer äfven här. Det hör till mången stackars "freshers" erfarenhet, att hon blifvit bjuden till ett par "cocoa-parties", och då hon hvarken vetat namnet på den flicka, som bjöd henne, eller kunnat finna hennes rum, så har hon öppnat fel dörr och stört en slutten krets, som betraktade henne med förvånade blickar. Hon har försökt se obesvärad ut, men konversationen har gått trögt, trots det att hon ansträngt sig att tala om böcker och taflor och hur finurligt sängen förvandlas till en bekväm schäslong, allt i väntan på att chokladen skulle koka, hvilket ofta dröjer ganska länge. Slutligen lämnar hon rummet, och i hopp om bättre framgång knackar hon på nästa dörr.

Men då alla blifva mera bekanta, går det ofta mycket muntert till vid dessa "cocoa-parties". Det händer någon gång, att man blir ålagd att komma kostymerad, och då gäller det att med små medel åstadkomma största möjliga effekt. En blömmig gardin och dito sängtäckte samt ett dunbolster kunna då få tjäna till att skapa en rococodam; ett par gymnastikbyxor, en mjuk filthatt och några stora silkespappersrosetter samt en eldgaffel som svärd göra en utmärkt medeltida riddare o. s. v. En halftimme förgår under skämt och skratt, chokladdrickande och ätande af en massa kakor; så ringer den fatala  $\frac{1}{2}$  11-klockan, och hvar och en måste gå till sitt.

Men äfven då inga "cocoa-parties" förekomma, äro kvällstimmarerna de trefligaste i collegelifvet. Då sitta ofta två vänner tillsammans framför den sprakande brasan och arbeta i lugn och ro. Och då klockan slår 10, sättes vattenkitteln på elden, ty te eller choklad kan nu ej undvaras, och så består den ena socker, den andra kakor o. s. v., allt är gemensamt. Och så följer en treflig pratstund, medan man väntar på att vattenkitteln skall koka. Det är under sådana stunder, som vänskapsbanden knyts fastare; det är till dessa kvällsstunder framför brasan man blickar tillbaka med saknad och vemod, då man lämnat collegelifvet bakom sig.



Vid de engelska collegen förekommer mycken sport: tennis, hockey, men i synnerhet rodd. St. Hilda's Hall har fördelen af att ligga mycket nära floden, och favorit-sporten är därför gifvetvis olika sorters "boating", hvilket innefattar vanlig rodd — nästan uteslutande med två åror — paddling af kanot samt "punting". "Punt" är en lång, flat båt, tvär i både för och akter, som stakas fram medels en eller två långa stänger. Det ser ut, som om denna manövrering vore en helt enkel sak, men det fordras en viss öfning för att kunna styra väl och hastigt svänga båten rundt. Innan man får tillåtelse att alls fara ut på floden, måste man gå igenom ett simprof på ungefär 50 m. Men ingen får gå ut i båtarna, såvida ej en kapten eller två halfkaptener äro med. För att antagas som halfkapten i rodd fordras att kunna ro fullkomligt och äfven sköta rodret och utdela order, hvilket inte alltid är så lätt i en smal flod med skarpa svängar och ofta öfverfull med båtar; detsamma gäller "punting", där man måste visa sig vara fullt kunnig i båtens manövrering. Man pröfvas två gånger af två kaptener och hvarje litet fel eller förbiseende observeras noga. För att antagas som (hel-)kapten fordras, att man skall kunna undervisa nybörjare och dem, som ännu ej tagit någon grad. Vid kanotpaddling förekommer ej halfkaptensgraden. Den bästa tiden för rodd är naturligtvis sommarterminen, då alla människor begifva sig ut på floden i båt, punt eller kanot. Det finnes väl intet härligare än att en varm sommardag taga sina böcker med sig ut i en punt, göra det bekvämt åt sig med en massa kuddar och så sakta glida utför floden eller förtöja båten vid någon af dess grönskande stränder. Fast jag fruktar, att med läsningen blir det ej så mycket af.

St. Hilda's Hall har liksom hvarje college sin väl organiserade brandkår med öfningar hvarje vecka. Den dräkt, som flickorna då bära, består af knäbyxor samt en kort tunika af mörkblått ylletyg. Från andra våningen nedsläppes ett brandsegel, och flickorna öfva sig att åka ned däruti, en och en eller två tillsammans; brandsprutorna pröfvas också. Det händer ibland, att vatten sprutas så ymnigt öfver trädgårdsmuren, att det ingår klagomål från förbipasserande, som blifvit alldeles genomdränkta; klättring i rep förekommer mera sällan. Men utom dessa regelbundna öfningar kan det när som helst hända — äfven under måltiderna — att man hör den gälla hvisselpipan ljuda, och då måste alla, som tillhöra brandkåren, störta upp till öfre korridoren för att ställa upp sig till inspektion. Allmänt allarm förekommer endast 1 à 2 gånger i terminen. Då slås på stora gongongen, brandkårens medlemmar, iförda sina dräkter, samlas i öfre korridoren, men alla andra, äfven tjänarna, nere i hallen. Alla namn uppropas för att kontrollera att ingen uteblifver. Just då man håller på att kläda sig till middagen, eller midt i natten, kan man få höra stora gongongen. Om man då ej genast springer ned i hallen, blir man räddad och nedburen af brandkåren, hvilket anses allt annat än ärofullt, kanske först väckt, om man ej lyckats vakna själf. Det är en löjlig syn man får se nere i hallen vid sådana tillfällen, somliga äro iklädda de mest fantastiska dräkter, just hvad de som hastigast kunnat få tag uti, och alla se mer

eller mindre yrvakna och besvärade ut. Att hvar och en vet hvad som skall företagas i händelse af eldsvåda har visat sig vara af nöden vid de engelska collegen.

Mellan de manliga och kvinnliga studenterna är mycket litet umgänge. De manliga auktoriteterna voro ganska mycket emot, att kvinnorna skulle få tillträde till universitetet, och när college för dem först bildades, måste de omgifvas med en massa regler. De strängaste af dessa, såsom t. ex. att flickor ej kunde gå till föreläsningar utan en äldre person som förklåde, hafva nu försvunnit. Men en del finnas ännu kvar: en flicka, som bor i college, kan ej utan att vara chaperonerad besöka ett manligt college eller promenera i dess trädgård; ingen manlig individ, ej ens en flickas egen far, kan vinna tillträde till hennes rum. Det är omöjligt att återgifva den blick af djupt ogillande man varsnar hos den gamla tjänarinnan — utan hvilken ett college ej vore hvad det är — då hon annonserar: "a gentleman to see you, miss". Hon låter tydligt förstå, att hade det berott på henne, så inte skulle hon hafva låtit en man komma inom ett flickcollege's heliga murar. Den stackars misstänkta manliga individen införes emellertid i salongen, men såvida han ej råkar vara far eller bror till den flicka han önskar se, får han ej träffa henne ensam, utan föreståndarinnan tillkallas för att åhöra konversationen. Man kan ej annat än förundra sig öfver dessa föreskrifter i vår moderna tid.

En sak, typisk för collegelivet, återstår att nämna. Det är diskussionerna. Den stora diskussionsklubben, "the Union", gemensam för alla Oxfords manliga colleges, där så många af Englands politici öfvat sig såsom talare, innan de uppträdt i parlamentet, har varit modellen till en motsvarande kvinnlig diskussionsklubb omfattande de fyra kvinnliga collegen samt "Oxford Home students". Debatter hållas hvarannan vecka med fyra talare samt därefter öppen diskussion. Allmänna ämnen väljas hufvudsakligen, men äfven politiska frågor upptagas. Utom dessa mera officiella diskussioner har emellertid hvarje college sina egna "debates". Dessa äro af två slag: vanliga diskussioner, där ämnet, valdt af presidenten och styrelsen, sättes upp några dagar förut och de två talarna gifvas tid att förbereda sig. De, som utsetts till talare, kunna omöjligt undandraga sig. Men omväxlande härmed förekommer s. k. "sharp practice". Då får ingen veta ämnet förrän samma dag diskussionen äger rum, och inga talare utses. Men hvar och en försöker att förbereda sig, ty man kan ej veta, hvem presidenten har utsett till offer. Utan minsta varning uppkallas nu i tur och ordning sex talare, tre för och tre emot motionen. Det är ett hemskt ögonblick, då man uppropas af presidenten och känner allas blickar riktade mot sig. Hvad man förut tänkt ut att säga, brukar då flyga sin kos och man känner sin hjärna så tom. Man kan också vara säker på, att har man några sympatier för den ena sidan, så är det för den andra man blir ålagd att tala. Förrän tre minuter äro gångna får ej talaren sätta sig ned, äfven om hon ej har något alls att säga. De tre minuterna förefalla vid dessa tillfällen som en hel evighet. Ett lustigt bruk är, att flickorna aldrig uppropas vid sina egna namn utan vid för tillfället uppfunna öknamn,



som vitsa eller anspela på deras egna namn: en flicka, som heter Winter, kallas t. ex. "the lady who is now in season", o. s. v. Det dröjer då ibland en stund, innan man förstår hvem som åsyftas. Är skämtet bra, bidrager det till den allmänna munterheten. Det gäller vid dessa diskussioner lika mycket att kunna gifva snabba repliker som att framlägga en grundlig utredning af saken, och skämtsamma infall hälsas med jubel. Talarnas yttranden upptecknas af sekreteraren och uppläsa vid nästa debatt. Genom dessa diskussioner öfvas de engelska flickorna att uttrycka sina tankar klart och logiskt, och särskildt "sharp-practice" har sin betydelse därigenom att den tvingar hvar och en att uttänka argument både för och emot motionen, då ingen vet hvem som kommer att uppropas för den ena eller andra sidan.

Några konturer af engelskt college-lif hafva här blifvit framställda. Men det väsentliga i studentlivet i den gamla universitetsstaden, det som gifver lust i arbetet och munterhet i leken, kamratlivet och vänskapsbanden, som stiftas, det är något, som ej med ord kan skildras; men för den, som en gång erfarit det, kommer vistelsen i college att kvarstå som ett af ungdomens vackraste minnen; ej ett dödt minne, som hör till det förgångna, men en levande verklighet, som sträcker sitt inflytande många år framåt, kanske öfver en människas hela lif.

M. N.

## Gift kvinna och de kommunala rättigheterna.

Genom pressen har i dagarna gått en notis af innehåll, att Kungl. Maj:ts Befallningshafvande upphävt Malmö Rådhusrätts beslut att i den röstlängd för Malmö stad, som skulle följas vid stadsfullmäktigevalen sistlidne december, ej uppföra praktiserande läkaren i Malmö fru Malin Wester-Hallberg, trots det hon på grund af egen debetsedel betalat skatt till stat och kommun.

Då det möjligen torde intressera Dagnys läsare att erfara detaljerna i detta principfall, anföras här nedan fru Wester-Hallbergs skrivelser:

Till Magistraten i Malmö.

Uti den senast uppgjorda röstlängden för Malmö har jag icke blifvit uppförd. Som jag emellertid anser mig lagligen berättigad att inom kommunen utöfva rösträtt, får jag vördsamt anhålla om den rättelse i röstlängden, att mitt namn däri införes. Jag är praktiserande läkare i Malmö och skattar, oberoende af min mans skatt samt på grund af särskildt för mig utskrifven debetsedel, till stat och kommun för inkomst af nämnda mitt yrke. Ingen torde förneka, att jag är en välfredad svensk undersåte, och jag äger således, enl. §§ 10 och 57 i Kungl. Förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862, alla af lagen fordrade betingelser för att utöfva kommunal rösträtt. De i åberopade lagrummen begagnade ordalag omfatta tydligen äfven kvinnor och äro helt visst valda i det syftet. Man har någon gång sökt därutinnan gifva den gifta kvinnan en sämre ställning än den ogifta. Men därtill gifva lagrummen ingen annan anledning än möjligheten, att den gifta kvinnan står under sin mans måls-

manskap och således kan vara att likställa med en omyn-dig. Äfven den fiktionen förfaller alldeles för den gifta kvinnan beträffande den egendom hon själf förvärfvar eller den hon på grund af äktenskapsförord eller boskillnad äger själf förvalta på sätt kap. 9 § 1 Giftermålsbalken numera uttryckligen stadgar. Men det är just för sådan egendom jag själf förvärfvat och hvilken jag till yttermera visso på grund af äktenskapsförord själf förvaltar, som jag nu kräver rösträtt. Till stöd för min mening ber jag att ytterligare få åberopa Stockholms magistrats beslut den 10 mars 1903 rörande gift kvinnas kommunala rösträtt.

Malmö den 30 nov. 1908.

*Malin Wester-Hallberg.*

Då magistraten ansåg sig ej kunna bifalla ansökningen, anförde doktor W.-H. hos Kungl. Maj:ts Befhde besvär i följ. ordalag:

Till Kungl. Maj:ts Befallningshafvande i Malmöhus län.

Genom beslut den 18 dec. 1908 har magistraten i Malmö afslagit min anhållan att varda upptagen i röstlängden för Malmö stad.

Öfver detta beslut, som bifogas jämte bevis om dagen, då jag däraf erhållit del, får jag vördsamt anföra besvär.

På grund af äktenskapsförord äger jag ensam att förvalta hvad jag genom eget arbete förvärfvat och har således rätt att liksom hvarje annan själfständig och fullmyndig person ikläda mig ekonomisk ansvarighet, ingå för-mögenhetsrättsliga förbindelser samt tala och svara inför domstol. Såsom läkare har jag förvärfvat beskattningsbar inkomst och har blifvit för denna inkomst påförd skatt till stat och kommun, som efter mitt förmenande rätteligen och lagenligt upptagits å särskild debetsedel. Jag innehar således alla de kvalifikationer, som enligt kommunallagen erfordras för utövande af rösträtt inom hemkommunen. Och samma kommunallag, den enda man i detta fall har att skaffa med, oberoende af skattelagarna, hvilka ej i den förmå ändra en bokstaf, lägger icke uttryckligen något hinder i vägen för gift kvinna att utöfva rösträtt. Den har icke ett enda ord, som kan innebära sådant hinder, men i den föråldrade uppfattningen om den gifta kvinnans underordnade ställning, hvilken uppfattning dock nu torde hafva börjat förlora sin allmakt, har man hämtat anledning att anse gift kvinna inkompetent att rösta för egendom, som lagen förklarar henne kompetent att med full själfständighet förvalta och för hvilken just den skatt erlägges, som grundlägger rätten att rösta. På annat sätt är det omöjligt att förklara den skriande inkonsekvens, ja orättvisa, hvartill våra eljes så samvetsgranna myndigheter så allmänt gjort sig skyldiga i dylika fall. Men härtill kommer enligt min mening ett annat förhållande, som synes mig hafva bort föranleda en annan utgång af föreliggande fråga än den jag nu nödgats öfverklaga.

Redan gäller nämligen lag, som undanröjer möjligheten att tyda kommunallagen såsom hittills skett, i det numera är uttryckligen stadgad, att gift kvinna under sådana förhållanden, som nu äro i fråga, äger utöfva rösträtt. Jag yrkar alltså vördsamt, att Kungl. Maj:ts Befhde ville förklara magistratens af mig nu öfverklagade beslut icke vara lagligen grundadt samt föreskrifva, att mitt namn skall införas i nu gällande röstlängd för Malmö stad.

Malmö den 16 jan. 1909.

*Malin Wester-Hallberg.*

Öfver dessa besvär yttrade sig magistraten och anförde därvid endast, att den lag, som direkt tillerkänner gift kvinna med inkomst under egen förvaltning egen debetsedel (och som följd däraf kommunal rösträtt), ej skulle gälla förrän fr. o. m. 1 jan. 1909.



Anmodad att inkomma med påminnelser i anledning af magistratens ofvannämnda förklaring anför klaganden slutligen:

Magistraten har framhållit, att Kungl. Kungörelsen den 16 okt. 1908 icke träder i tillämpning förrän vid taxeringen år 1909. Detta torde visserligen vara formellt riktigt, men nämnda kungörelse är ej någon ny lag, som står i motsats till förut gällande, utan är endast afsedd att undanröja möjligheten af att tyda kommunallagen såsom hittills skett med afseende på taxering af sådana gifta kvinnor, som ha inkomst under egen förvaltning. Denna uppfattning af den nya lagens innebörd framfördes också vid debatten därom i Riksdagen, då en talare förklarade lagen onödig, därför att enligt hans erfarenhet dittills gällande lag aldrig tillämpats annorlunda än hvad den nya bestämmelsen ville fastslå. I öfrigt vidhålles hvad jag i besvärsskriften anförde.

Malmö den 26 februari 1909.

*Malin Wester-Hallberg.*

Kungl. Maj:ts Befhde har den 10 mars 1909 fattat följande beslut:

Klaganden har år 1908 taxerats för inkomst af tjänst till 156 kr., och för inkomst af yrke till 3020 kr. eller tillhopa 3176 kr. För klaganden har utfärdats särskild kronoskattedebetsedel, hvori henne påförts bevillning för nämnda inkomst. Enligt det åberopade äktenskapsförordet har sagda inkomst utgjort klagandens enskilda egendom, däröfver hon ägt råda.\* Vid sådana förhållanden är klaganden berättigad att vid allmän rådstuga deltaga i öfverläggningar och beslut rörande stadens angelägenheter.

På grund häraf finner Kungl. Maj:ts Befhde skäligt upphäfva magistratens öfverklagade beslut och förordna, att klaganden skall i stadens röstlängd upptagas för 31 röster.

Det märkligaste i denna sak torde vara, att Malmö magistrat, oaktadt fru W.-H. på begäran erhållit egen debetsedel, likväl ej velat bevilja henne den därmed följande kommunala rösträtten. Sakens utgång i högre instans visar emellertid, att det kan löna sig att ej stilla resignera för orättvisor, utan med till buds stående medel söka få dem häfda. Ur denna synpunkt har ofvan relaterade fall en principiell innebörd, hvars betydelse ej bör underskattas, fast själfva saken vid nästa debitering ej längre är aktuell.

### **Konstitutionsutskottet tillstyrker Liberala samlingspartiets motion om rösträtt för kvinnor.**

Från tillförlitligt håll har nu det tidigare omnämnda ryktet om konstitutionsutskottets tillstyrkande utlåtande angående Liberala samlingspartiets rösträttsmotion bekräftast. Konstitutionsutskottets sammansättning gaf ju i och för sig redan förhanden att den kvinnliga rösträttsfrågan torde inom utskottet kunna räkna på majoritet. Detta är nu äfven ett glädjande

\*) För undvikande af missförstånd torde måhända böra påpekas, att gift kvinna äfven utan äktenskapsförord är berättigad att själf förvalta den inkomst hon genom eget arbete förtjänar och för densamma särskildt beskattas samt på grund af denna beskattning erhålla kommunal rösträtt.

faktum och öppnar nya möjligheter för en snabb och lycklig slufbehandling af frågan.

Det väntas att möjligen utskottets utlåtande skulle kunna komma upp till behandling i kamrarna någon dag mellan den 18 och 25 april. Som antagligt har framkastats, att motståndarna till förslaget skulle komma att hänvisa till den utredning af frågan, som riksdagen år 1906 begärde. Detta återigen skulle då kunna komma att gifva anledning till en interpellation till regeringen om hvad som vidgjorts utredningen samt om hvilken ståndpunkt regeringen intar till den kvinnliga rösträttsfrågan.

### **Lagutskottets utlåtande i den kvinnliga nattarbetsfrågan.**

Lagutskottets utlåtande öfver de af hrr Clason och Furst i Första och Andra kammaren väckta motionerna om bifall till den i fjol af riksdagen afslagna k. propositionen om förbud för kvinnors nattarbete inom vissa industriella företag föreligger nu i afstyrkande form. Utskottet håller nämligen före, att bestämmelser sådana som de föreslagna torde bli till tvifvelaktig nytta för kvinnorna. Kvinnornas ekonomiska möjligheter skulle komma att inskränkas, utan att det åsyftade målet med säkerhet vunnes, det nämligen, att kvinnorna skulle komma i åtnjutande af större hvila och vederkvickelse.

Till förmån för hrr Clasons och Fürsts motioner ha hrr Rudebeck, Gezelius, Magnuson, Widén, greve Hamilton, Jansson i Edsbäcken och Back Per Ersson reserverat sig.

Af hrr Lindhagen och Petterson i Södertälje föreligger en reservation till förmån för hr Lindhagens motion. Reservanterna opponera sig mot den synpunkten, som drar upp skiljemurar mellan män och kvinnor i stället för att ställa den som kamrater vid hvarandras sida. »Den af miljonärerna förordade utsondringen af kvinno-släktet i förevarande fall är», heter det, »en uppfinning af ämbetsverkens, katedrarnas och filantropiens socialpolitik. Den goda afsikten är omisskännlig och värd det största erkännande. Men den har ledts vilse af fördomen. Vid skapandet af botemedel mot det onda har det manliga nedblickandets ande sväfvat öfver vattnet.»

### **Till Dagnys läsekrets i landsorten.**

*Som Dagny önskar vara ett enande band mellan Sveriges kvinnor samt har till sitt mål att tillvarataga allas intressen på skilda platser, få vi härmed uppmana våra läsare i landsorten att de, för att underlätta denna vår uppgift, ville till tidningens redaktion insända sådana notiser, som utöfver lokalintresset innehålla saker af vikt för kvinnörelsen i dess helhet.*



## ”Det evigt kvinnliga.”

Den infernaliska ironi, som med tilltagande ålder och världserfarenhet allt starkare utpräglade sig hos Goethe, skulle finna ymnigt stoff för sin grymma lek i eftervärldens sätt att bruka honom som citatkälla. De hyggligaste människor uttala i predikoton som varning för ofruktbart plugg:

Grå, dyre vän, grå är all teori,  
men lifvets gyllne träd är grönt,

hvilka verser äro sammanfattningen af en serie frivola cynismer, med hvilka Mefisto kollrar bort en enfaldig studentpojke. Och nyss hände det näst intill otroliga, att en världsfrejdad svensk naturvetenskapsprofessor gaf luft åt sin stolta förtjusning öfver nutidens höga upplysning i de ordalag, som naivt skräflande brukas af Fausts åt löjet prisgifne famulus, den redbare humbugsakademikern Wagner: »wie wir's dann zuletzt so herrlich weit gebracht».

Åt fall som dessa skulle Goethe som sagdt haft ogement roligt. Men skulle det beredt honom samma njutning att återopas som upphofsman till det i ohejdligt omlopp komna slagordet »det evigt kvinnliga»? Jag tror inte det. Han har verkligen ingen skyldighet att stå till svars för denna glosa. Han har inte skapat den. Hvem har då gjort det? Viktor Rydberg sanktionerade den, men helt visst har den långt före honom uppstått i det allmänna språkmedvetandet. Sverige har inte patent på den — nyligen såg jag i en dansk bok »det evigt Kvindelige».

Här föreligger från begynnelsen ett öfversättningsfel, som med tiden urartat till en parodi. Saken hänger på ett bindstreck, men Goethes bindstreck betyda alltid något, stundom utsägligt mycket.

Hvarje person med elementarbildning tror sig kunna slutverserna i Fausts andra del och får väl någon gång i lifvet osökt tillfälle att mysande anbringa:

Das Ewig-Weibliche  
zieht uns hinan.

Naturligtvis lägger han hufvudton på »Weibliche», ty han känner raderna blott genom hörsägen och anar inte bindstreck, som förändrar situationen.

»Ewig» är inte ett fattigt adverb, i tjänst hos ett adjektiv. Det är adjektiv själf och intar genom sin plats försteget i rang och betoning. Detta slags adjektiv-komposita höra till Goethes djupt karaktäristiska stilegenheter. De leda sitt ursprung ur hans begär att, måste det än ske med våld, koncentrera och pressa ihop. Utan förklaring och ursäkt ställer han upp två kanske direkt fientliga adjektiv intill hvarandra och fyller ut det lilla mellanrummet med ett streck, hvars meningsnyanser löpa genom en lång skala. Det kan betyda »och» eller »men» eller »det oaktadt» eller »närmare bestämdt». I förevarande

fall betyder det mer än vare sig skalden eller hans många gånger sjutti uttolkare mäktat i ord återge.

Det är troligen snarare en händelse än en tanke, som har förmått H. M. Melin i hans Faustöversättning af 1872 att bibehålla bindstreck: »Det evigt-qvinnliga». Nyss förut har han parafraaserat »liebend-heilige Büsserinnen» med

— saligt frälsta kvinnor,  
heligt älskande botgörarinor.

»Det evigt-kvinnliga» är visserligen en slafviskt trogen tolkning, men likväl når det icke originalet i högtidligt majestät, vare sig för ögat eller örat. Detta beror dels på den tunna, ljusa klangen i »kvinnlig», dels på saknaden af det utmärkelsetecken — stor begynnelsebokstaf — hvarmed tyskan pryder till substantiv befordrade adjektiv. Det kunde ju lätt sättas dit men skulle bara störa som en påträngande kursivering. Hvad vill man då göra? Låta bli att öfversätta Faust, om man kan slippa.

Hur sällsamt, att det ord, hvars blotta formella beståndsdelar kunna vålla så mycket studium och grubbel, åtnjuter den vidaste popularitet för sin strålande lättfattlighet! Mänskligheten har blifvit oerhördt begåfvad sedan Goethes enkla dagar. Mystiska begrepp, som fordom satte myror i tränade tyska tänkarhufvuden, handteras nu af den andliga underklassen så vårdslöst som goddag och adjö.

Många kuriösa omständigheter äro förknippade med »det evigt kvinnliga». Jag nämnde, att termen betraktas som eminent lättfattlig, men däraf följer icke, som man skulle tro, att den äger en fixerad innebörd. Hvar och en, som begagnar den, förbehåller sig frihet att sticka under den en särskild mening men fordrar icke desto mindre att utan förklaring bli omedelbart förstådd, hvilket också — häpnadsväckande att säga! — i regeln inträffar. Sagan om Babels torn har således ingen allmängiltig symbolik. Samhällen bära sig ganska bra med genomförd språkförbistring.

»Det evigt kvinnliga» betecknar en duglig hushållerska och dammtorkerska, en undergifven maka, en öm moder, »hemmets genius» kort sagdt, men också en dämonisk medlem af demimonden, en kattlikt lekfull flirtflicka, en sysslolös äldre dam, som bär omkring skvaller till teborden, och en känslofull, ranklik fästmö. »Det evigt kvinnliga» består i att som Alkestis offra lifvet för sin husbonde och det består i att hemfalla åt konvulsioner, när gemålen vägrar medel till en ny hatt. Det triumferar i tragedin och bespottas i skämttidningarna. »Det evigt kvinnliga» yttrar sig i lögn och förställning, i blygsamhet och kyskhet, i omättlig sensualism och kall lastbarhet. »Det evigt kvinnliga», säger en med rörd,



vibrerande stämma och himlar sig. »Det evigt kvinnliga», ekar en annan med ett grin och rycker på axlarna. Somliga beundrare af »det evigt kvinnliga» anse det för ett vackert smink, som går bort om man tvättar sig; andra bedyra, att ränderna gå aldrig ur. Det hålles än för en väsensegnhet, sedan urtiden bofast i den kvinnliga organismen, än för ett under en viss historisk period uppträdande fenomen. Det har varit bundet vid krinolinan och vid korsstyngsbroderade soffkuddar. Nu kan det anträffas med studentmössa på hufvudet eller florett i hand. Nu sättes det i samband med smala cigaretter — våra mormödrar demonstrerade det med snusdosan.

O Babel! Allt detta bygger du på en enda liten öfversättningsbock! Mellan dina begrepp förekomma inga bindstreck. Detta utgör en af olikheterna mellan dig och Goethe.

Dock tycker jag mig varsna en sammanbindande idé i »det evigt kvinnligas» svagsinta förbistring. Ständig förblir under alla det kvinnligas fluktuationer det evigas dekadans. Från adjektiv till adverb, från hufvudton till biton! Det har inte större helgd än i frasen »låt mig slippa det eviga tjetet». Det innebär tydligen inga garantier. Man skulle finna det ologiskt, om någon sade: Jag tror på Gud, men tänk om han inte finns i morgon. De som tro på »det evigt kvinnliga» gå jämt och ängslas för att det skall försvinna. Så är det ställt med den evigheten.

Det tillfälliga och jordiska kännetecknar samtliga

»det evigt kvinnligas» inkarnationer, de beprisade såväl som de bespottade. Och det var det som skulle ha frälst Faust, som skulle ha dragit honom upp i högsta himlen? Jag har ofvan rentvått Goethe — hvad han menade med det kvinnliga bör ingen understå sig att gissa, men säkert var det något utomordentligt stort, eftersom han aktade det värdigt att koordineras med det eviga, det verkligt eviga bortom alla provisoriska evigheter.

Hur är det änglakören sjunger öfver de heliga anakoreternas berg:

Uns bleibt ein Erdenrest  
zu tragen peinlich,  
und wär' er von Asbest,  
er ist nicht reinlich.

När en ung konstnärinna hade tecknat illustrationer till »Die Wahlverwandtschaften» och framställt Ottilie med något för mycket af »Erdenrest», skref Goethe förgrymmad: »De där kunna inte komma loss från det låga och nedriga, från amman, från madonnan, och åt det hållet vrida de allting, om man än önskar sakta aflägsna dem därifrån»... Ett hårdt tal, ett hädiskt tal, Weininger före Weininger. Korresponderar han fortfarande med vännen Meyer, som väl bör ha fått sig anvisad en aflägsen och blygsammare boning i Elysium, så har han dagliga tillfällen att upprepa sina förbannelser öfver menlösa karikatyrister.

HUCK LEBER.

## Ny kulturhistorielitteratur.

*Mila Hallman:* Danviksfolk, präster och vinskänkar. Fröléen & comp. 1908.

Titeln på denna bok liksom på en föregående af samma författare tyder nästan väl mycket på journalistens blick för hvad som »gör sig», åtminstone bland en icke alltför kräsen Stockholmspublik, nämligen den, som läskar sin själ med »Glada änkan» och »Södrans» nyårsrevyer, i trygg medvetenhet om sin »bildning.» Det är möjligt, att boken på detta sätt vunnit publik bland dem, som eljest inte skulle se åt ett historiskt arbete, och detta är ju icke att förakta, ty man får väl antaga, att den granntycktare läsekretsen, trots en afskräckande titel, lyckas hitta reda på det, som är värdt att uppmärksammas. Åtminstone har det icke fattats recensioner, som gett den rätta uppskattningen af denna bok.

Ty föreliggande arbete är inte en samling aktuella tidningskåserier öfver »Halmstad-lax och fortepiano», som man af titeln vore nog så frestad att tro, det är helt enkelt en serie kulturhistoriska studier från 16- och 1700-talens Stockholm. Hufvudstadens forna restauranter, fattigvård och kyrkliga förhållan-

den presenteras här med oupphörliga citat ur otryckta källor och i en form, som röjer en van skribent. En historiker kan visserligen anmärka, att en eller annan gång röjes brist på studier i den tryckta litteraturen och att särskildt första uppsatsen med dess rikhaltiga mängd af fakta kunde varit redigare disponerad. Men å andra sidan bör ingen »skråanda» hindra fackmannen från att tacksamt mottaga från främmande håll den källforskning, hvares mödor han bäst är i stånd att uppskatta och hvares resultat han — eller hon — visst inte alltid skulle kunna göra så »roliga», som här är fallet. I rådman Thesmar, den frivillige »fattigvårdsinspektören» från Karl XI:s tid och ännu mer i Ladugårdslandskyrkoherden Rutström, den förföljde herrnhutarprästen, har förf. för öfrigt så godt som upptäckt två nya, värdefulla personligheter åt den svenska kulturhistorien, den ene, så vidt jag vet, hittills fullkomligt okänd, och den andre känd mera genom en förvirrad tradition än genom verkliga fakta. Rutström utgör bokens enda mera genomförda karaktärsbild, för öfrigt ofantligt mycket mera intressevärd än sin äfvenledes skildrade företrädare,



den gemytlige »Elisif»-diktaren och Olaus Petri-biografen Hallman. Förf., som här ägnat tillbörlig uppmärksamhet åt Nils Jacobssons intressanta, nyutkomna afhandling om herrnhutismen i Sverige, påpekar behovet af en mera ingående studie öfver den kraftfulle, varmblodige Rutström, ett slags 1700-talets Wieselgren i oförskräckthet och förmåga att improvisera på talarstolen. Men själf har hon genom de synpunkter hon framkastar och de källor hon begagnat banat väg för kyrkohistorikern.

Redan i det utkast hon tecknat har hon för öfrigt lyckats göra Rutströms gestalt för oss både mänsklig och sympatisk. Det är hennes egen sympati, som smittar, och detta beror naturligtvis på att hon kan meddela hvad hon känner. Mila Hallman hör inte bara till de mycket få svenska kvinnor, som våga sig på verklig historisk källforskning, icke dilettanteri — måtte vi få fler af den förra sorten! — utan hon har också stil och temperament. Att detta temperament är afgjort kvinnligt, är inte någon brist; det betyder bara en viss blick för detaljer och en förmåga att friskt säga ut hvad man därvidlag sett utan ängslan att förefalla naiv. Ellen Fries har redan visat hvad kvinnlig forskarblick och kvinnligt temperament har att göra i den svenska historieskrifningen. Och vi borde vara glada åt allt hvad vi mera kunna få i den genren, vi som tyvärr ha så godt om compilationer och läseböcker, skrifna på 60- och 70-talens abstrakt oklanderliga och jämnstrukna tidningsprosa, men så litet, som verkligen ger en inblick i hur »historia göres».

*En Tants berättelser.* Grefvinnan de Boignes memoarer 1781—1814. Hugo Geber 1908.

Förf. till dessa anteckningar, grefvinnan Adèle d'Osmond, tillhörde på fädernet en gammal normandisk familj med anor sedan Vilhelm Eröfrarens dagar och hade från modernet irländskt adelsblod i sina ådror. Fadern var en fattig fransk officer, modern hofdam hos Ludvig XV:s dotter, madame Adelaïde, öfver hvilken hon ansågs ha mycket stort inflytande, och dottern, som föddes i Versailles 1781, var därför uppfostrad vid hofvet och hade den lille Dauphin och hans syster, de sedermera så olyckliga barnen i Tempeltornet, till sina närmaste lekkamrater. Familjen emigrerade till Italien 1792 och kom en tid att vistas vid hofvet i Neapel, där Adèle fick nya kungliga lekkamrater, drottning Carolines döttrar, af hvilka den ena sedan blef känd som Ludvig Filips gemål. Därefter följde en längre vistelse bland emigranterna i England, och slutligen ingick Adèle vid 17 års ålder äktenskap med den femtioårige general Boigne. Han var son till en läderhandlare, hade skaffat sig en oerhörd förmögenhet som befälhafvare hos en marathhöfding i Indien, hade fått sina titlar från det sardinska hofvet och behagade inte dö förrän 1830. Hur äktenskapet gestaltade sig, kan man få en föreställning om af följande talande rader:

»Jag var sexton år. Jag hade endast en känsla i mitt hjärta, och denna var dotterkärleken. Min mor förtärdes af fruktan att se de osäkra tillgångar, på hvilka vår existens hvilade, förrinna. — Jag behärskades af dessa intryck, då M. O'Connell infann sig för att till make föreslå mig en man, som var värd tjugutusen louisdorer i ränta, erbjöd ett änkeunderhåll på tretusen louisdorer och, som han icke hade någon släkting eller något annat band i världen, icke skulle anse någonting kärare än sin unga hustru och hennes familj.»

Så följde ett möte mellan kontrahenterna, där barnet förklarade, att hon icke hyste något tycke för honom, att hon sannolikt aldrig skulle komma att göra det, men att om han ville trygga hennes föräldrars lif och oberoende, skulle hon vara honom så tacksam, att hon utan motvilja gifte sig med honom. »Jag fordrade, att femhundra louisdorer i ränta enligt kontrakt, som undertecknades på samma gång som mitt äktenskapskontrakt, tillerkändes mina föräldrar. M. de Boigne förklarade, att i så fall skulle han icke gifva mig mer än tvåtusenfemhundra louisdorer i änkepension.»

Det upprörande i denna så typiskt franska historia mildras knappast af att föräldrarna »besvära henne att ändå noga öfverväga det steg hon stod i begrepp att taga.» De läto sig i alla fall nöja med att hon förklarade sig belåten — därför att hon ingenting begrep — och togo sedan med god smak emot köpesumman för deras dotter af en gammal brutal äfventyrare med förstörd hälsa, en skrytsam uppkomling, som på samma gång gärna ville visa sin unga hustru och blef svartsjuk, om man beundrade henne.

Man förstår efter detta så väl den resignerade, världskloka tonen i denna bok, som för öfrigt är skrifven 1837, på äldre dagar, då hennes plågåre var försvunnen, men »det närvarande var utan glädje och framtiden utan hopp.» Trots allt kände hon behof af att lefva i det förflutna, hvilket ju tyder på att lifvet äfven för henne inte varit utan sin lycka. Men därom tiger hon sorgfälligt; hon saknar talangen att göra sin lefnads roman intressant, säger hon själf. Skriftställare är grefvinnan de Boigne heller icke född till; alldeles som i Malla Silfverstolpes anteckningar stöter man här och där på den äldre societetsdamens oförmåga att ge sammanhang och öferskådighet åt de skiftande bilderna. Massan af personligheter, betydande och obetydliga, röra sig stundom i boken nästan lika opresenterade och oförmedladt som på en »biograf.» Skada också, att anteckningarna afstannat just 1814, vid en tid, från hvilken man ännu inte har godt om memoarer.

Men äfven sådana de nu äro, ha dessa anteckningar mycket af intresse att bjuda på från detta sällskapslif, där det hörde till goda tonen, att hustrun alltid ägnade särskild uppmärksamhet åt den utvalda älskarinnan, och där man icke tyckte om barn, eme-



dan detta skulle ha varit en alltför »borgerlig familjesmak.» Förf. ger en dräplig skildring af konungens »coucher», och hon bestyrker den närmaste omgifningens uppfattning af Marie Antoinettes förhållande till Fersen; hon har känt den berömda målarinnan m:me Lebrun, som hon beskriver som vacker, enfaldig och behagsjuk, och hon har tidtals umgåtts med m:me Staël och Chateaubriand, hvilket hon naturligtvis särskildt uppehåller sig vid, utan att låta sig hänföras till någon större entusiasm. Största historiska intresset anknyter sig till skildringarna af 1814 och restaurationens verkningar på de forna emigranterna, som till det yttre försonat sig med kejsardömet, men alltid hållit sig på ett visst förnämt afstånd från Napoleons hof.

LYDIA WAHLSTRÖM.

## F. Q. P. R:s första lifstecken.

För Dagnys läsarinna är F. Q. P. R. ju en redan känd företeelse. Alla minnas säkerligen det konstituerande mötet i friherrinnan Bitterfelts salong, som på sin tid så trovärdigt skildrades i denna tidnings spalter af det kända märket Huck Leber. Under vinterns lopp har emellertid föreningen icke vidare låtit tala om sig. Ingen märkbar agitation — hvarken möten eller flygskrifter! Och den bebådade veckotidningen "Qvinnans väl" har icke syntts till; icke heller ha samhällskurserna, ägnade att klargöra den kvinnliga rösträttens osälla konsekvenser, blifvit igångsatta.

Men "hvad stort sker, sker tyst". Just i dessa dagar når ett rykte ut till offentligheten. En af föreningens mest energiska medlemmar, som i flammande nitälskan för den goda saken — den kvinnliga rösträttsrörelsens bekämpande — icke skyr några ansträngningar, har satt sig i spetsen för ett företag, hvilket antages skola få vidtgående och välsignelserika följder. Idén är visserligen icke ny — den, såväl som andra inom föreningen påtänkta arbetsmetoder, är ju ett medvetet adopterande af F. K. P. R:s redan bepröfvade kampmedel, men såsom F. Q. P. R. nu sätter den i gång, skall den blifva imponerande till sina verkningar. Det gäller aflämnandet af en petition mot den kvinnliga rösträtten, icke en larmande masspetition denna gång, man inser med rätta att det vore missbrukad kvinnokraft att försöka öfvertrumfa de 142,128 namn som F. K. P. R:s petition för rösträtten på sin tid kunde framlägga, men i stället för *massan* af namn blir det nu verkliga elitnamn, med omsorg utvalda bland välsituerade och blott inom slutna kretsar bemärkta kvinnor.

Q.

### Från allmänheten.

Till Friherrinnan Fru Annie Åkerhielm.

Gefle.

Med förbittring har jag i tidningarna läst om den motion om politisk rösträtt och valbarhet för kvinnor, hvarmed hr Staaff oroat vår regering, denna stackars regering, som

väl borde få litet andrum, när den nu lyckligen genomfört den allmänna rösträtten här i landet. Det kunde väl vara nog — tycker man — med allt annat bråk, utan att också vår statsminister skall behöfva oroas med kvinnofrågor.

Men Fru Friherrinna, denna gång liksom flera gånger förr har Ni visat Eder vara situationens herre — jag menar härskarinna. Ni har ånyo trädt fram till försvar för regeringen och hemlifvet och på ett glänsande sätt demonstrerat kvinnans brist på politisk mognad och politiskt intresse. Med en beundransvärd gest har Ni pekat på våra helgonlika, själfupppoffrande mormödrar i svarta sidenklädningar och slätkammadt hår inom hemmets stilla vägar och sagt ut sanningen: se där kvinnans uppgift.

Jag kan här icke nämna allt hvad som slagit mig med beundran i Edra uttalanden nu på sista tiden men måste särskildt tacka för den träffande liknelsen mellan kvinnans nyförvärfvade kommunala valbarhet och officersfullmakten för den unge löjtnanten. Ja, för visso, liksom den unge officeren, om han utvecklar sig tillfredställande, kan tjäna sig upp till att få föra befäl på ett örlogsfartyg, så bör kvinnan genom utövande af kommunala politiska rösträtten. Men en sak, Fru Friherrinna! Låt oss uttryckligen säga ifrån, att de kvinnliga individer, som icke varit stadsfullmäktige eller någonting sådant, böra under alla förhållanden hållas utanför rättigheten att hissa den allmänna politiska rösträttens befälstecken på sin skuta. Och så tackar jag Eder för den intressanta psykologiska analysen af kvinnans väsende. Gent emot den kvinnliga själfhäfdelsens ovederhäftiga förmodan, att kvinnorösträtten i moraliskt hänseende skulle kunna blifva en faktor af värde, kommer Ni med genial intuition till den obestridliga sanningen, att mannen har starkare hederskänsla, mera förmåga att osjälfviskt offra det egna intresset för det allmänna än kvinnan. Men icke sant, då Ni visar tillbaka på de män, som i kamp för idéer offrat både ekonomisk ställning och sina barns framtid och därunder icke haft "någon lidelsefullare motståndare, icke någon tyngre black om foten än sin hustru," då vill Ni icke blott gifva mannen det pris honom tillkommer som det ideellas representant här i världen, Ni vill också härmed ära forna tiders kvinnor i svarta sidenklädningar, som visste att tjänstgöra som broms i framåtskridandets utförsbacke. Hvart skall det ta vägen, om också kvinnorna vilja offra sig för idéer? Och huru klargörande för den kvinnliga rösträttsfrågans läge är icke i sin allvarstunga maning den erinran, som Ni nyligen framställt, att mjöl bör inarbetas skedvis i en deg.

Fru Friherrinna, Ni har gjort mycket för att häfda rätten af det som varit. Men jag väntar mera af Eder. Hvarför skall icke Sverige liksom England hafva en kvinnlig antirösträttsförening? Någon eftergift åt tidsandan måste ju göras. Organisation är dagens lösen. Och kan man tänka sig ett ädlare mål för en kvinnoförening än detta: att bevara kvinnan för hemmet. Jag vet, att många, många skola fylka sig kring Eder. Och med Eder som vår anförare behöfva icke hennens kvinnor riskera något nederlag. Som nyligen, beklagligt nog, inträffat i England, då romanförfattarinnan Mrs Humphry Ward i en diskussionsduell rörande kvinnorösträtten snöpligt besegrades af rösträttskvinnan Mrs Fawcett. Men som sagdt, vi lita på Eder!

Fru Friherrinna, Ni har en gång inlagt en berättigad gensaga mot Stockholms oförskämda pretention på att vara Sveriges hufvudstad. Stifta en antirösträttsförening och Ni blir de sanna kvinnornas drottning. Och Gefle blir den svenska kvinnovärldens hufvudstad.

Med beundran och vördnad

W. Anderson.



### En bön till Dagnys Redaktion.

Låter det sig göra, så låt oss se Justina P:s fotografi i Dagny på första sidan med någon vacker rubrik öfver. Hon förstår ju lifvet "med den sanna kvinnlighetens receptivitet." Det lät så vackert. Vi ha bestämdt bra mycket att lära af henne. Hon vill ju hålla vägen jämn för oss kvinnor, det värsta och svåraste arbetet vill hon, att männen skola utträta, och det är alldeles rätt. Hvarför ska' de där nymodiga kvinnorna bråka och vilja vara med om sådant, som de ej förut deltagit i? Nej då, världen är så utmärkt bra, som männen genom "kvinnans indirekta inflytande" ha ordnat den, så att i den saken brister intet, och dess bättre ha vi kvinnor då så bekvämt och så lite ansvar.

Kära Redaktion, föreviga Justus, nej Justina P. var det, i Dagny!

Prenumerant.

## Program för Londonkongressen.

Det nu offentliggjorda programmet för Internationella rösträttsalliansens kongress i London upptager följande punkter; dock kunna ändringar möjligen komma att vidtagas.

**Söndagen den 25 april:** D:r Anna Shaw talar på eftermiddagen i Rev. Silvester Horne's Church, Whitefields, Tottenham Court Road. Sympatiska omnämmanden om kongressen komma att göras i många af Londons kyrkor. På aftonen är privat mottagning för kongressens funktionärer och delegerade i Lyceum Club.

**Måndagen den 26 april:** Från 9,30 f. m. till 5 e. m. mötesförhandlingar i St. James Hall. På aftonen offentligt möte i St. James Hall, då Rev. R. J. Campbell kommer att tala. Äfven komma delegerade från de länder, där kvinnorna beviljats rösträtt, att yttra sig.

**Tisdagen den 27 april:** Från 9,30 f. m. till 5 e. m. mötesförhandlingar i St. James Hall, hvilka följas af ett offentligt möte på aftonen i Albert Hall. Ordförande blir Mrs Fawcett. Talare: Mrs Chapman Catt, d:r Anna Shaw, miss Frances Sterling, mrs Snowden, mr Ramsay Macdonald, M. P.

**Onsdagen den 28 april:** 9,30 f. m. till 5 e. m. mötesförhandlingar i St. James Hall. Därefter officiell middag och mottagning i Prince's Restaurant med dramatisk och musikalisk underhållning.

**Torsdagen den 29 april:** 9,30 f. m. till 5 e. m. Mötesförhandlingar i St. James' Hall. På e. m. utfärd till Wycombe Abbey School, där miss Dove mottager kongressmedlemmarne, till Hampton Court, där mrs Creighton utöfvar värdskap, samt till Windsor, där lady Evard Churchill tager emot gästerna. På aftonen har inbjudning utgått från Women's Social and Political Union till ett möte i Albert Hall.

**Fredagen den 30 april:** mötesförhandlingar som föregående dagar till kl. 5 e. m. i St. James Hall. På aftonen offentligt möte i St. James Hall. Talare: Marchesa Elena Lucifero, mr H. Y. Stanger, M. P., miss Rosika Schwimmer, rev. John Ivory Cripps, miss Margaret Ashton samt någon tysk delegerad.

**Lördagen den 1 maj:** 9,30—12,30. mötesförhandlingar i St. James Hall. På e. m. utfärder till Oxford, Cambridge och Roedean School. På kvällen mottagning för delegerade i Men's League.

**Söndagen den 2 maj:** Vid eftermiddagsgudstjänsten i St. Paul's Cathedral reserveras 200 platser för kongress-

deltagarne. Canon Scott Holland kommer att i sin predikan behandla frågan om den kvinnliga rösträtten ur religiös synpunkt. På aftonen predikar d:r Anna Shaw i King's Weigh House Chapel, Duke Street, Grosvenor Sq. W. på inbjudan af rev. E. A. Russell.

**Måndagen den 3 maj:** Mottagning för kongressmedlemmar i Women's Freedom League mellan 3—6 e. m. Kl. 8 e. m. diskussion i King's College öfver ämnet: "Hvad Shakespeare tänkte om kvinnorna", på inbjudan af Shakespearean League.

**Tisdagen den 4 maj:** Writer's League inbjuder 10 à 12 författare bland de delegerade till en eftermiddagsmottagning i Waldorf Hotel.

### Insänd litteratur.

Hugo Gebers förlag, Stockholm: **Min värld**, af *Helen Keller*. Bemynd. öfvers. af Annie Anderberg. — Kulturbiblioteket: **Svenska folket 1809 och svenska folket nu**, af *Johan Bergman*. — Enkronasbiblioteket: **Fideikommissarien till Halleborg**, af Sigurd.

Aktiebolaget Hiertas bokförlag, Stockholm: **Pompejis sista dagar**, af *E. L. Bulwer*. Öfvers. af A. F. Dalin. 2:dra uppl. Folkskolans Barntidnings förlag, Stockholm: **Hjälten bland hjältar**. Charles George Gordons lif och stordåd, skildrade för barn och ungdom af *Marie Louise Gagner*.

Albert Bonniers förlag, Stockholm: **Sömnens sånger**, af *Anna Ekelöf*. — **Pompejis sista dagar**, af *Edward Lytton Bulwer*. Häft. 1 o. 2. — **Bonniers månadshäfte** för mars.

### Notiser.

**Södra Sveriges sjuksköterskehem i Lund.** Den 1 april hölls afslutning vid Södra Sveriges sjuksköterskehem i Lund med de elever, som genomgått den föreskrifna 2-åriga kursen, hvarvid till sköterskor i Hemmets tjänst antogos Anna Berggren, Magna Gauffin, Hilma Hector, Amy Helledorff, Elsa Johansson, Anna Klementsson, Elisabeth Larsson, Maria Lenschan, Alma Lindblad, Anna Nilsson, Anna Pontén, Hanna Skog och Magda Wiberg.

Af dessa har en erhållit anställning som öfversköterska vid Nyköpings hospital, en som öfversköterska vid Landskrona lasarett, en som poliklinisksköterska vid Lunds lasarett, en som afdelningssköterska vid Helsingborgs lasarett och de öfriga som vikarierande sköterskor under sommarmånaderna vid olika lasarett.

Bland eleverna vid Södra Sveriges sjuksköterskehem hafva Hilma Hector och Ragnhild Carlsson, såsom redan tidigare meddelats i vår tidning, af Fredrika-Bremer-Förbundets länsstipendier för 1909 erhållit Malmöhus läns och Blekinge läns stipendier.

## Våra ärade läsare

uppmanas vördsamt att ifrigt verka för DAGNYS spridning genom värfvande af nya prenumeranter.



# Frågor och svar.

## Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

## Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

## Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4:50 för  $\frac{1}{4}$ , 2:50 för  $\frac{1}{2}$  och 1:25 för  $\frac{1}{4}$  år.

## Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

## Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat *minst* 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) **Antingen:** Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst* 5) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) **Eller:** Man prenumererar å närmaste postkontor (*ej* annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sänder samlaren den stadgade provisionen.

## Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I städernas tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,  
STOCKHOLM.**

## PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halftva priset eller  $7\frac{1}{2}$  öre pr nm.)

**Undervisningsvan,** musikalisk ung flicka önskar sommarkondition som lärarinna eller husmoders hjälp. Svar till "Maj", Hellevikstrand.

**Husmödrar!** Ung flicka, som genomgått åttaklassigt läroverk och praktiserat i skolkök önskar i och för utbildandet till skolkökslärarinna, att mot fritt vivre få komma till någon egendom på landet som husmoders hjälp och deltaga i matlagning, bakning m. m. Närmare meddelar

FRU LUNDQUIST,  
Haga Kyrkogata 12 C., Göteborg.

**Språkkunnig** (eng. o. franska) ung dam söker plats som massös, sällskap och hjälp i familj eller hos ensam dam. Upplys. hos Friherrinnan Schröderheim, Jungfrug. 23 a I. Sthlm.

**Kunnig o. ordentlig flicka** önskar medfölja familj eller ensam dam till badort eller landet, att sköta hemmet. Svar till "1 Maj" Upsala p. r.

**Värdinneplats** sökes i stad eller på landet af några och 30 års bildad flicka af god familj. Kunnig i matlagning och ett hems skötande, diverse sömnad. Frisk, barnkär, praktisk. Svar till "Små pretentioner", under adress S. Gumælius' Annonsbyrå, f. v. b.

**Som husföreståndarinna** eller hushållsfröken söker bättre anspråkslös flicka, plats (hälst i Stockholm el. närhet). Är kunnig i enk. och fin matlagning, sömnad m. m. Svar till "Samvetsgrann 29", Hvetlanda p. r.

**Ung, bättre flicka** söker plats i familj. Har genomgått hushållsskola. Är för öfrigt kunnig i alla i ett hem förekommande göromål. Svar till "Familjemedlem", Böda p. r.

## Rösträttslitteratur:

*Skrifter utgifna af Centralstyrelsen i Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt:*

N:o I, Till regeringen från svenska kvinnor ingifna skrivelserna i Rösträttsfrågan 1905—1906.....	—: 50
" II, Gustaf A. Aldén: Hvilka svenska kvinnor äga kommunal rösträtt? (pr 1,000 ex.) .....	6:—
" III, Mathilda Staël von Holstein: Målsmanskapet och kvinnans ställning inom äktenskapet enligt gällande svensk rätt .....	—: 50
" IV, Anna B. Wicksell: Om kommunal rösträtt för gifta kvinnor .....	—: 10
" V, Lydia Wahlström: Statsintresset och kvinnans rösträtt .....	—: 40
" VI, Partiuttalanden i kvinnornas rösträttsfråga .....	—: 25
" VII, K. A. Sheppard: Kvinnorösträtten på Nya Zeeland.....	—: 40
Ann Margret Holmgren: Strödda intryck från den Internationella kvinnorösträttskongressen i Köpenhamn.....	—: 10

## Föreningens för kvinnans politiska rösträtt i Stockholm flygblad:

N:o 1, Natanael Beskow: Till frågan om kvinnans politiska rösträtt .....	—: 05
" 2, Anna Whitlock: Bör den svenska kvinnan erhålla politisk rösträtt? .....	—: 10
" 3, Hilma Borelius: Hvarför är motståndet mot kvinnans politiska rösträtt oberättigadt?.....	—: 10
" 4, Lydia Wahlström: Principerna för kvinnans rösträtt .....	—: 10
" 5, Anna Whitlock: Hur bör den svenska kvinnan bereda sig för den politiska rösträtten? .....	—: 05
" 6, Lydia Wahlström: Lärdomar af den kvinnliga rösträttsrörelsen .....	—: 10
" 7, Några manliga inlägg i den kvinnliga rösträttsfrågan .....	—: 15
" 8, Lydia Wahlström: Högerkvinnorna och den nuvarande situationen .....	—: 05
Minneslista .....	—: 05
Georg Stjernstedt: Den svenska kvinnans rättsliga ställning.....	(—: 75) —: 60

Gustaf A. Aldén: Svenska kvinnans kommunala rättigheter och skyldigheter .....	—: 10
Lydia Wahlström: Den svenska kvinnorörelsen .....	—: 45
Ragnhild Modin: Bröllopet på Ensillre .....	—: 25
Hilda Sachs: Kvinnornas rösträtt. Svar till herr Adolf Hallgren .....	—: 25
Anna Kleman: Kvinnans medborgarrätt .....	—: 25
Karl M. Lind: Kvinnornas rösträttskraft .....	—: —

Öfvanstående flygblad och broschyrer kunna rekvireras från F. K. P. R:s i Stockholm expedition Lästmakaregatan 6, Stockholm, som hålles öppen hvarje dag kl. 3—5 e. m. samt dessutom onsdagar kl. 7—8 e. m.

Vid rekvisition af minst 100 ex. af flygbladen n:ris 1—8 lämnas 25 proc. rabatt.

## Lärlarinna

önskar plats i god familj, 2 mån. på sommaren, att mot fritt vivre läsa med mindre barn några timmar dagl. Är äfven villig deltaga i husliga sysslor. Svar, inom 3 veckor, till "Lärlarinna 25", p. r. Bäckaskog, Skåne.

## Ung bildad flicka,

kunnig i sömnad, erhåller plats på landet under sommaren att gå frun tillhanda mot fritt vivre och fria resor. Svar till "Fru M.", Norrköpings Tidns kontor, Norrköping.

## Ung fru

på landet i naturskön trakt vid Ångermanälven, söker som hjälp 1 Maj en enkel, frisk och gladlynt flicka af god familj, kunnig i matl. o. bakning. Sök. hvilken anses som fam.-medlem, skall biträda vid skötandet af tvenne friska barn samt vid öfriga i hemmet förekommande göromål. Jungfrur finnas. Svar jämte foto. o. lönepret. till "Godt hem", Junsele.

## Rodenstamska

## Slöjd- och Hushållsskolan

Hudiksvall.

Husmoderskurs. Skolkökslärarinne-kurs. Slöjdlärlarinne-kurs. Hemslöjds- och Växtfärgningskurs.

## LEDIGA PLATSER.

### En stadgad flicka

får plats i familj i landsortsstad. Göromål: hufvudsakligen skrifning samt hjälp åt två pojkar med läxor. Goda kunskaper nödvändiga i tyska, svenska, musik samt om möjligt, vana i stenografi och maskinskrifning. Svar med fotografi, som återsändes, till "Plats våren 1909" under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

**Kvinnl. sjukgymnast**, tysktalande föredrages, får plats i utlandet fr. 1 Maj. Ansökn. med foto som återsändes, samt uppgift på ålder m. m. insändes till Sv. Dagbl. annonskontor under "S.—09".



**Deposition  
&  
Sparkassa**

**4<sup>1</sup>/<sub>2</sub> %**

**KÖPMANNABANKEN,  
Arsenalsgatan 9,  
STOCKHOLM.  
Aktiekapital 3,000,000 kr.**

### Vid Linköpings Elementarläroverk för flickor

blifva nästa läsår två lärarinnebefattningar lediga med undervisningsskyldighet, den ena i kristendom och svenska, den andra i svenska och historia, båda såväl på mellanstadiet som på det högre, samt därjämte i franska eller engelska. Kompetens: Högre lärarinneseminarium eller motsvarande.

Lönegrader: 1,500, 1,700, 1,900 (efter resp. 5 år). Skolan erlägger hela pensionsavgiften och utbetalar  $\frac{3}{4}$  af lönen under längre frånvaro vid af läkarebetyg, styrkt sjukdom. Ansökningar, åtföljda af prästbetyg och läkarebetyg, ställda till styrelsen insändas före den 15 april till **Föreståndarinnan.**

### VID UMEÅ ELEMENTARLÄROVERK FÖR FLICKOR

blifva till nästa läsår trenne lärarinneplatser lediga:

1) Med undervisningsskyldighet i franska och svenska på högre stadiet samt engelska på lägre. Kompetens: högre lärarinneseminarium eller däremot svarande utbildning. Minimilön: 1500 kronor jämte pensionsbidrag.

2) Med undervisningsskyldighet i engelska och matematik på högre stadiet samt tyska på lägre. Ämnen för såväl denna lärarinna som föregående kunna möjligen kombineras på annat sätt. Kompetens och lön lika med föregående.

3) Med skyldighet att undervisa i alla i 3:e förberedande kl. förekommande ämnen. Kompetens: folkskolelärarinneseminarium eller däremot svarande utbildning. Lön: 1200 kronor jämte pensionsbidrag.

Fullständiga ansökningshandlingar böra insändas till Styrelsen för läroanstalten före den 20 april.

**Styrelsen.**

### Summer Holiday Engagement.

Miss E. G. Wackrill proposes to accompany from 1 to 3 or 4 ladies as companion and guide on a tour in any part of the British Islands, or on a visit to London.

**Miss Wackrill,**  
Gref Turegatan 51, 1 tr.  
Stockholm

Owing to alternative arrangements, an answer before the end of this month is desired.

**100-tals bitar randigt bomullstyg** till förkläden, inneh. 2 met., äkta färg, ljus- eller mörkrandigt, erhålles till 73 öre, 10 bit. 7 kr. Otto Oskarson, Gamla Kungsholmsbrog. 23 A, Stockholm.

## Bränn=skador

Såsom smärtstillande och fördelande är Salubrin ett lika förträffligt medel å **brännskador som å andra skador**, om Salubrinet användes enligt bruksanvisningen och af lämplig utspädning.

**HÖGRE**

### LÄRARINNESEMINARIET

vid

Stiftelsen Kjellbergsska Flickskolan  
i Göteborg.

Seminariet omfattar 4 ett-åriga afdelningar. För inträde i **AFDELNINGEN I** fordras kunskaper motsvarande dem, som bibringas vid 8-klassig flickskola.

Studentskor kunna utan inträdesexamen vinna inträde i **AFDELNING III.**

Inträdesansökningar torde om möjligt insändas före den 15 instundande maj.

Närmare upplysningar meddelas af Seminariets föreståndarinnan, adr. Södra Vägen 23. Prospekt sändes på begäran.

**STYRELSEN.**

Nord. A. B. 389 35

### SIGRID WÅGMAN

**FOTOGRAFIATELIER**

**3 UPPLANDSGATAN 3**

(invid Norra Bantorget)

Grupper i det fria. Förstoringar utföras.

Förstklassigt arbete! Amatörer undervisas!

Pris fr. **Kr. 6** pr duss.

A. T. 83 03. Obs. **Hiss I.**

## Kvinnliga arbetsområden.

Utbildningskurser m. m. Muntliga och skriftliga upplysningar genom

**Fredrika-Bremer-Förbundets Byrå,**  
54 Drottninggatan.

## Konfirmationsminne,

Sveriges konfirmander tillägnadt

af De Ungas Tidnings redaktion, har utkommit med sin tionde årgång, 34 sidor stort; värdefulla, rikt illustrerade textbidrag, omslagsteckning af artisten Alfred Frijs.

Priset för enstaka ex. är 15 öre. När minst 25 ex. tages på en gång, är priset endast 15 öre och hvar 11:te ex. gratis. Rekvireras från

**Evang. Fosterlands-Stiftelsens Förlags-Expedition,  
STOCKHOLM 3.**

## Folkskolans Barntidning

utgifven och redigerad af **STINA QUINT**, utkommer 1909 i sin adertonde årgång.

Ett rikt illustrerad nummer hvarje vecka, 36 veckor under året.

Bästa och lämpligaste läsning för barn af alla samhällsklasser.

Prenumerera å närmaste postkontor. Pris för helt år Kronor 1: 65, halft år 90 öre.

Ingen politiskt intresserad kvinna bör sakna

## Svensk Valhandbok,

den bästa och billigaste handledningen i det nya valsättets tillämpning vid stadsfullmäktige-, landstings- och riksdagsmannaval. Fullt utredande och belysande. Pris endast 25 öre. Kommissionärer antagas mot god provision. Enstaka och profexamplar mot 30 öre i 5- eller 10-öres frimärken.

**Alfred Henrikssons Förlag, Varberg.**

## Andelsägare i Föreningen Dagny

kallas till ordinarie sammanträde tisdagen den 20 april kl. 7.30 e. m. å K. F. U. K:s lilla sal, Brunnsgratan 3, Stockholm. **STYRELSEN.**

**Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.**

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11-4. Allm. tel. 48 16.

**Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelg. 25.**

Rikstel. 68 98.

Allm. tel. 82 11.

## Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Lifvet i ett kvinnligt college i Oxford. Af **M. N.**

Gift kvinna och de kommunala rättigheterna.

Lagutskottets utlåtande i den kvinnliga nattarbetsfrågan.

Konstitutionsutskottet tillstyrker Liberala samlingspartiets motion om rösträtt för kvinnor.

"Det evigt kvinnliga". Af **Huck Leber.**

Ny kulturhistorielitteratur. Af **Lydia Wahlström.**

F. Q. P. R:s första lifstecken.

Från allmänheten.

Program för Londonkongressen.

Insänd litteratur.

Notiser.

**Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt eller bokhandel.**